

Mytiska väsen – Jättar

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Förr trodde folk att jättar var stora varelser som levde bland bergen. De liknade människor men var mycket större. Det finns berättelser om jättar över hela världen. I denna bok kan du bland annat läsa om jätten Finn, spår i naturen efter jättar och om hur man kunde lura jättar på pengar och guld.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer. (SV åk 4–6)
- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. (SV åk 4–6)
- Sammanfattning av texter. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften.
- Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 4–6)
- Ord och begrepp för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. (SV åk 4–6)
- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt och ställa frågor. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

MINA ORD, DINA ORD

1. Dela ut ett papper till varje elev som är delat i två spalter. I den ena spalten ska rubriken vara *Mina ord* och i den andra spalten ska rubriken vara *Dina ord*.
2. Sätt en timer på cirka 3 minuter.
3. Låt eleverna enskilt välja ut ord ur boken som de skriver i spalten *Mina ord*. Några elever fyller hela spalten med ord och några kanske endast skriver fem ord. Exempel på ord: jätte, berg, sjöar, rik, ful, sagor, Finn, kristendom, kyrka, stor.
4. När tiden är ute går eleverna runt i klassrummet och frågar en klasskamrat: Elev A: "Hej, vad har du skrivit för ord?"
5. Elev B läser upp sina ord. Om det är något ord som elev A inte har skrivit så skriver hen upp det i spalten *Dina ord*. Sedan läser elev A sina ord för elev B och elev B skriver upp nya ord.
6. Antingen går eleverna runt och samlar ord tills spalten med *Dina ord* är full eller så sätter ni timern på 5–7 minuter, beroende på gruppens storlek.
7. Gemensamt går ni igenom vilka "nya ord" eleverna har hittat under *Dina ord*.

HISTORIEBERÄTTANDE

Historiskt finns det en tradition av historieberättande runt om i världen. Låt eleverna inspireras av det som presenteras i boken. Utifrån fakta ska eleverna skapa sina egna historier. Historien ska handla om en jätte, till exempel jätten Finn, eller någon annan jätte. Till exempel kan en människa träffa på en jätte och eleven skriver om vad som händer då.

Eleverna kan skriva sina historier som de vill, som text eller stödpunkter, men huvudsyftet med uppgiften är att de ska kunna förmedla sin historia muntligt. Berättelsen behöver därför inte vara särskilt lång, utan fokus ska vara på att kunna fånga någon annan genom innehållet och sättet historien presenteras på.

Ett sätt att träna på sitt muntliga berättande kan vara att spela in sig själv när man tränar. Sedan kan man lyssna på sig själv för att höra hur det låter. Då kanske man upptäcker vad som fungerar och vad man behöver förbättra. Inspelningen kan även användas för att få återkoppling av pedagogen.

När eleverna har skapat sina berättelser och tränat på sina muntliga presentationer är det dags att framföra dem för en annan person. Förslagsvis kan det muntliga berättandet även genomföras i mindre grupper så att fler får ta del av historierna. Eleverna ska återkoppla till varandra direkt och fokus ska då vara på det positiva.

- Vad gillade du med berättelsen?
- Fanns det något extra fängslande i berättelsen?
- Hur gjorde berättaren dig intresserad?

FRÅGA, FRÅGA, BYT!

Fråga, fråga byt! är en kooperativ övning. Här får eleverna möjlighet att träna på att ställa egna frågor och svara på andras frågor, repetera innehållet i boken samt uttrycka sina tankar.

1. Låt eleverna skriva varsin fråga med koppling till boken. Frågorna kan handla specifikt om innehållet eller mer om vad man tyckte om boken.
2. När alla har skrivit en fråga läggs lapparna i en burk. Sedan drar alla elever varsin lapp.
3. Uppgiften blir sedan att mingla runt i klassrummet. När man träffar en annan elev som är ledig är det dags att använda sin fråga. Båda eleverna ställer sin fråga och ger svar. Sedan byter man frågor med varandra.
4. Efter det minglar man vidare tills man träffar någon ny och upprepar övningen.

FRUSEN TID

Eleverna ska skriva text till en bild, gärna en bild från boken *Mytiska väsen – Jättar*. Förklara att ett foto är "frusen tid", det vill säga det hände något innan bilden togs, det händer något just när bilden tas och det kommer att hända något när bilden är tagen.

1. Be eleverna att skriva en text till bilden, där de fantiserar ihop en historia om vad som hände, vad som händer och vad som kommer att hända.
2. Sätt upp bilderna i klassrummet och be eleverna läsa sina berättelser. Här kan man låta flera elever få samma bild. Det blir då flera olika berättelser om samma motiv och det är lite extra spännande.

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. *De levde i bergen.*
2. *De hade skapat sjöar, öar och en del berg.*
3. *Det betyder att äta.*
4. *De såg ut som människor men var lite större.*
5. *De var smeder eller byggde hus.*
6. *Man trodde att de levde innan människorna kom till jorden.*
7. *Det är när folk använder sin fantasi för att förklara sådant som är svårt att förstå.*
8. *När isen smälte tog den med sig stenar som ibland fastnade och borrarde hål i berget.*
9. *Man trodde att en jätte hade kastat den för att de hatade allt som var kristet.*
10. *Han skulle få solen, månen eller prästens ögon i lön om prästen inte kom på hans namn.*
11. *Prästen kom på hans namn.*
12. *Det var gudarna och jättarna.*
13. *Man trodde att de flyttade när kyrkorna byggdes eftersom de fick ont i öronen av kyrkklockorna.*
14. *Det var en snäll halvjätte.*

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.

Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

15. *Det var en jätte som kastade en grästuva.*
16. *På jättarnas tid var bergen mjuka och folket trodde att de satt på dem.*
17. *Det var en jätte som använde höger och vänster hand när han skapade sjöarna och han fick inte tag på lika mycket jord med båda händerna.*

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

18. *Eget svar.*
19. *Eget svar.*
20. *Eget svar.*
21. *Eget svar.*

ÖVRIGA FACIT

Sant eller falskt?

1. falskt
2. sant
3. falskt
4. falskt
5. sant
6. sant
7. sant
8. falskt
9. falskt
10. falskt